



Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio X. An in hoc crimine vel alijs exceptis, testi, singulares in circumstantijs, dummodo concordent in effectu, substantia & fine, admittantur, & an huiusmodi testes singulares, quando plures ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

& morti simillimo compositi tenentur, quo ergo pacto tales dormitantij de visu poterunt testari, & dicere se tota illa nocte vigilasse? casu id vix potest accidere: ex curiositate, nunquam, nisi præcedat suspicio, quam hic aduersarij abnuunt, si faterentur, hæc ipsa foret pro indicio nouo iudici haud aspernanda. Quarto solent lamia, cum exeunt ad conuentus domum suam fascinationibus implere, & vicarium dæmonem domi in mariti thalamo supponere loco suo; quod multis exemplis confirmant Binsfeldius & Remigius, & alij, & non infrequens esse conitat: quod si ipsi nonnunquam domi remaneant, comparent in conuentu per substitutum, vt faciebat Doctor Fleatencis cõsiliarius Treuericus, & propterea consequeretur, ego illã tali nocte vidi domi suã: ergo non fuit visa in choreis: Immo potius, quia in choreis visa in substituto, seu repræsentata; merito iudex colligit se ad torturam debere procedere, nec negatiuas probationes tales sibi expectandas: cum non constet innocentes vllos solere repræsentari.

Equidẽ habeo pro manifesto, quod si probatio ista negatiuã in hoc casu admitteretur, & complices de choreis semper in denunciatione ad locum & tempus coarctarentur, idque vt substantiale denuntiationi necessariũ iudicetur: fere omnem aditum obstrui quæstoribus ad veritatem inueniendam. Nam vix vlli complices poterunt satis certo illas circumstantias exprimere, & probare: neque per hoc eo magis iudices de innocentia denunciatorum fient certiores: cacodæmoni vero fuerit facillimum officijs & fascino-rijs præstigijs, quandocunque ei collibebit, per delusos ijs testes, mancipia sua torturæ eripere, ad summam Dei

A Opt. Maxim. iniuriam, ad iusticiã dedecus, & totius humani generis exitium.

QVÆSTIO X.

B An in hoc crimine vel alijs exceptis, testis singulares in circumstantijs, dummodo concordent in effectu, substantia & fine, admittantur, & an huiusmodi testes singulares, quando plures sunt, faciant indicium ad torturam?



C Væ sunt quæstionis partes: ad quarum resolutionem præmitto DD. sententias adeo hac in materia fidei, quam merentur testes singulares, esse varias, vt vix sit operæ pretium eas recensere, legatur, Anton. Gabrielius lib. 1. comment. opin. tit. de test. con. l. 2. & Ios. Mascard. d. vol. 2. conclus. 856. Gottus de test. part. 7. tit. de forma in test. ex am. obseruat. num. 131. Simanca. Cath. instr. tit. 64. n. 65. & seq.

D Suppono, quod omnes concedunt, testem singularem dici duobus modis, primo stricte, proprie ac absolute, cum quo ad eundem actum & personã nullus alius testis concurrat quoad effectũ, substantiam & finem; vt pote quia quod alij deponant non subordinatur ad id quod alter deposuit, seu tendit ad aliũ effectum, & finem. Secundo laxius, & minus proprie & secundum quid vocari singularem, quia alij nõ conueniunt cum eo in quibusdam circumstantijs, tamen conueniunt in substantia criminis & tendunt ad eundem effectum & finem probandum.

E Quoad primi generis singularitatem probabilior mihi videtur sententia ad condemnationem illos non sufficere, ad probandum crimen aliquod in spe-

cie,

cie, vt vnum homicidium, vnum raptum, item aliquem fuisse in isto conuentu, &c. iuxta Clarum §. fin. qu. 53. sub nu. 18. Felin. in c. licet. 2. col. 5. de test. Gigas. de crim. l. s. manifest. tit. quomodo & per quos q. 8. Minfi. cent. 3. obseru. 76. Valde quoque probabile est, nec in crimine in genere probando illos admittendos in ordine ad condemnationem: quia hanc esse communem multi censent & defendunt post Salic. in l. testium numero 16. C. de test. Ioann. de Amico & alios apud Clar. & Pegnam sup. in vers. ego quantum. v. g. si deponant aliquem esse vsurariū, hæreticū, &c. Et quoad istam singularitatem strictam, & quoad omnia, idem cenleo quoad torturam.

De testibus vero secundi generis, inuenio controuerti quoad condemnationem, & esse qui negent istos sufficere etiā in exceptis & atrocissimis: quod voluerūt multicitati, & probati à Claro & Pegna sup. Ego tamen sequor cōtrariæ sententiæ defensores, nempe in criminibus huiusmodi, quæ sunt iterabilia, testes de diuersis actibus deponētes, qui ad idem crimen probandū tendunt haberi pro singularibus nō vt obstitent, sed vt accumulent & inuicem iuuent: & ideo non esse repellendos prætextu singularitatis istius improprie, hoc volunt in crimine perduellionis & hæresis, & proinde Magiæ quoq; ar. u. l. qui sententiam C. de pœnit. Doctores plures Contrarijs, vt Iacob. Burriarum, in l. Arriam C. de heret. Salic. in l. quicumque C. eod. Ioan. Anan. in c. l. etiā eo n. 7. Corn. conf. 91. n. 42. lib. 1. conf. 34. col. 1. conf. 247 col. 6. ii. 2. Horin. lun. conf. 99. lib. 2. Marfil. conf. 1. Aymon. conf. 73. num. 72. conf. 78. nu. 6. conf. 267. nu. 3. & de antiq. tempo. in 4. part. nu. 157. Rimin. lun. latissime conf. 7. per totum. Item, Pet. Ancharan. conf. 277. in dub. 2. Boss. in tit. de crim. l. s. Manifest. n. 117. Gigas in tract. de eod. vbi sup. q.

A 8. Immo & in crimine impudicitia. quod non est exceptum, idem volunt. Bald. conf. 207. vol. 4. Alexand. conf. 13. col. vlt. in 7. Alban. conf. 25. Zaccius conf. 11. nu. 15. lib. 2. Bertazzol. conf. 20. num. 16. & multos accumulans Ioan. Maria Monticella. de testib. tit. impugnatio testis quia vnus col. 5. Ratio est, quia Iudex ex qualitate personarum & facti potest, si videatur, testibus singularibus credere. lib. 3. §. tu magis D. de testibus. probationes enim iudicum causa fiunt. l. quingenta D. de probat. ideo ab iudicum arbitrio dependet quæ sufficiant, quæ nō, vt ijs fidem dent, vel negent, Castrenf. in l. Lucius. de hu. qui noct. infam. & in l. admonendi D. de ureiur. Severin. ibi. folio. 10. col. 2. Marzell. conf. 1. nu. 7. & in lib. 1. §. si quis vltro. num. 40. D. de quæst. Socinus lun. conf. 32. num. 10. & conf. 10. & col. 4. l. 2. Blancus. de iudic. n. 367. Bossius eod. tit. n. 23. Rimin. lun. d. conf. 7. nu. 15. Gabriel. de testibus concl. 2. limit. 3. Si ergo hæc procedunt in ordine ad cōdemnationem quoad penam saltem extraordinariam vt bene Couarr. lib. 3. resol. cap. 3. nu. 3. & Simancas d. tit. 64. num. 75. Quanto magis hoc tenendum de his secūdi generis testibus in ordine ad torturam. per text. & ibi. DD. in l. qui sententiam D. de pœnit. Grammat. decif. 34. num. 30. post Alexand. & alios quos refert. Item Gigas d. tit. quomodo & per quos quæstio. 25. Bertazzol. conf. 213. num. 7. & 8. Quia testes reiecti, eo quod non sufficiant ad condemnationem, solent sufficere ad torturam, Barth. in l. 1. §. qu. D. de quæst. cum alys quos refert Gramm. supr. num. 51. Quando deponunt de ipso facto, aut de indicijs propinquis & non remotis à facto: nam & remotis, non admittuntur nisi forte omni exceptione maiores, Sic post alios Rimin. lun. conf. 361. nu. 32. & 33. & Farinac. d. q. 37. n. 18. & 19. & q. 56. num. 73. & sequ.

Concl.
b

Sit igitur conclusio, qua utrique quaesito respondetur. Si testes in effectu, in fine, in specie hoc est in substantia criminosa conveniant, & plures sint, & hac in re fide digni admittantur & fidem faciant ad torturam in hoc nostro crimine. tenent Mascard. d. vol. 2. conclus. 856. Binsfeld. d. mem. 2. concl. 6. dub. 1. probatur, quia de crimine hæresis, quod in eo testes quo ad locum & tempus singulares, sed de eadem spem hæresis deponentes recipiantur docet Simanc. v. bi sup. Nonne Sagæ in diuersis locis & diuersis temporibus conveniunt? quare non magis, locus, est de substantia criminis huius, quam de substantia hæreseos.

QVÆSTIO XI.

An in denunciatione plurium requiratur, quod quilibet fecerit confessionem in tormentis: vel utrum hoc solum procedat in denunciatione vnius?



Ramittam quod certum videtur, Regulare est testibus criminosis & infamibus infamia iuris (tales autem sunt qui conuicti, & qui de se ipsis cōfessi, hoc est socij criminis) non credi nisi in tormentis. l. quoties C. de quaestio. l. ob carmen. §. si ea conditio. D. de test. §. si vero ignoti. in Authentic. eod. Specul. in titul. de teste §. 1. num. 28. Barthol. in l. cunctos populos C. de summ. Trinit. num. 12. Bald. numer. 15. Alberi. numer. 34. Salic. num. 18. Ias. in l. lectu. num. 67. & in 2. 46. Fulgos. conf. 173. in causa, colum. 1. post Oldrad. sic etiam Aretin. in capit. 1. num. 40. de accusat. Ruin. conf. 146. col. 1. & conf. 147. libr. 5. Arnon. solilog. 60. Marsil. in §. diligenter numer. 62. & in l. 1. §. Diuus. num. 5. D. de quaestio. & conf.

A

78. n. 15. conf. 109. n. 13. conf. 130. nume. 40. Grammat. conf. 70. nu. 10. Blancus tracta. de indic. num. 387. Bostius eod. tit. nu. 151. Clarus §. si. quæst. 31. nu. 13. vbi docet si seruari in Pratoris Medidani. idem censent Rolandus à valle conf. 51. num. 30. & conf. 73. numero. 22. Menoch. de arbit. cas. 474. sub. n. 49. Vinc. Onded. conf. 100. nu. 16. Mascard. concl. 1317. num. 38. & Binsfeld. D. membr. 2. conclus. 5. vers. circa hanc concl. quoad infames, adductu plurimū. Farin. q. 43. num. 132. & q. 56. num. 5. & 57.

B

Quare requiri specialiter & reus in tortura nominet; & si extra torturam nominauerit, specialiter torqueri debere nõ cõfirmatione nominationis, vt docent Clarus q. 41. vers. ceterum si reus, & Farinacius d. q. 43. n. 136 d. n. 56. quia tortus præsumitur dicere veritatem, gloss. in l. editum D. de quaest. Alberi. lib. n. 2. multi apud Farinac. q. 43. num. 15. & hæc procedere etiã vbi plures sunt nominatores, volunt DD. Patauini in suo conf. eo quod certum sit vnus solius nominationem non sufficere ad torturam, & ideo de pluribus hoc idem se afferere.

C

D

Contra DD. Friburgenses in suo Responsõ, censent hoc dubio non carere; & rationem qua communis nititur nõ esse solidam. quia impedimentum infamix est iuris positiuū, ideo quo ad hoc in exceptis liber sit iudex, & propterea ad infamiã purgandã torturam non esse necessariã. Et propterea recte à Simanca dictum communis opinionis assertores sine lege & sine ratione loqui. De Carolina quoque cõstitutione verius id negasse Binsfeldiũ, quam ego affirmariat. libro 5. disquisition. sect. 3. in secundo indicio sub lit. L. vers. sed quadam circa hanc rem. fateor me illis occasionem reprehendendi dedisse, cū scripsi, expresse requirit, debui enim &

E

arbitror